

امارت اسلامی افغانستان

وزارت تحصیلات عالی

پوهنتون سرپل

معاونیت امور علمی و محصلان

آمریت تقرر و ترفیعات علمی استادان

طرز العمل آزادی های اکادمیک

۱۴۴۷ هجری قمری

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله رب العالمين والصلاة والسلام على سيد المرسلين وعلى آله واصحابه اجمعين.

مقدمه

خداوند انسان را آزاد خلق نموده و امکانات جهان هستی را برای تعالی و پیشرفت او، در اختیارش قرار داده است. آزادی های انسان مبتنی بر قوانین الهی و وضعی، بدون حد و حصر نبوده و به منظور بقای نسل و حفظ کرامت و حقوق انسان، تحت شرایطی محدود میگردد. تمام ادیان آسمانی تعدی به حقوق دیگران را نهی نموده و دین مقدس اسلام انسان ها را به رعایت حقوق دیگران تشویق مینماید. همچنان در بند ۱۱ ماده سوم قانون تحصیلات عالی ملکی آزادی اکادمیک را این گونه تعریف نموده است: ((آزادی اکادمیک: ارائه آزادانه نظریات علمی بر مبنای روش ها و معیارهای علمی پذیرفته شده می باشد)).

نهاد های تحصیلات عالی به مثابه تولید کنندگان علم و اشاعه دهندگان دانش انسانی، باید از آزادی های قانونی برخوردار باشند، تا با خاطر آرام به پژوهش و کشف مجهولات پرداخته، با نظرات علمی خود جامعه را به سوی افق های روشن و اهداف والای انسانی راهنمایی نمایند. اگر ترس از ارائه نظرات علمی و مبتنی بر حقایق وجود داشته باشد، تحقیق و پژوهش روبه زوال نهاده و دیگر تولید نظریه های تحقیقی صورت نخواهد گرفت. اعضای کادر علمی که به عنوان سرمایه معنوی، اساس و بنیان نهاد های تحصیلات عالی را تشکیل میدهند، باید آزادانه و بدون هراس از پیگرد، بتوانند نتایج تحقیقات علمی خود را نشر نمایند، تا جامعه از این یافته ها، مستفید شود.

ماده اول:

آزادی اکادمیک بدین معناست که اعضای کادر علمی به صورت فردی یا جمعی در پیگیری، توسعه و انتقال دانش، به طرق مختلف آزاد باشند. بدین ترتیب (آزادی علمی)، (ارزشی بنیادی) در مأموریت نهاد های تحصیلی تلقی شده و از مهم ترین الزامات ساختاری و کارکردی جامعه علمی به حساب می آید. در پرتو آزادی اکادمیک اعضای کادر علمی از قبیل هیئت رهبری پوهنتون، اساتید و محصلین، در فعالیت های علمی خود، مستقل بوده و هیچ گونه فشار و سلطه ای از جانب عقاید و سازمان های سیاسی، مسلکی و مذهبی بر آنها تحمیل نشود. از این رو آزادی اکادمیک نقش اساسی و محوری در تولید دانش و توسعه مرزهای دانش بشری را دارد. کشور ما برای رهایی از فقر و توسعه همه جانبه نیازمند نهادهای سازی آزادی اکادمیک در نهادهای تحصیلی است تا بستر مناسب را برای رشد و بالندگی علمی را فراهم نموده و همدیگر پذیری مبتنی بر درک مشترک از شرایط اجتماعی و سیاسی و فرهنگی را تقویت و استحکام ببخشد.

ماده دوم: تعریف آزادی اکادمیک

آزادی استادان، محصلان و نهاد های علمی است که بدون هیچ گونه دخالت ناروا یا غیر منطقی، در کل فعالیت های مربوط به تولید دانش از قبیل انتخاب موضوع تحقیق، تعیین آنچه که باید در صنف درسی ارایه شود، ارائه یافته های تحقیق به همکاران و انتشار یافته های تحقیقی، درگیر شوند.

ماده سوم: اهداف

- ✓ رشد و ارتقای تولید دانش در پوهنتون؛
- ✓ نهادینه سازی تحقیقات دانش بنیاد؛
- ✓ حمایت از خلاقیت ها و دست آوردهای علمی استادان؛
- ✓ تقویت بنیه علمی و قدرت استدلال علمی محصلین؛
- ✓ تقویت فرهنگ دیگر پذیری علمی.

ماده چهارم: ابعاد آزادی اکادمیک

- ✓ آزادی تحقیق و انتشار یافته های آن؛
 - ✓ آزادی بیان و ابراز عقیده در صنف درس؛
 - ✓ آزادی بیان داخل پوهنتون؛
 - ✓ آزادی بیان خارج پوهنتون؛
- بر اساس گفته های فوق و به منظور حمایت از آزادی های کادر علمی، کارمندان، و محصلین پوهنتون سرپل، این طرز العمل ترتیب گردید.

ماده پنجم: آزادی های اکادمیک اعضای کادر علمی

- ۱- آزادی در تدریس و امور آموزشی با رعایت معیار های پذیرفته شده علمی و قانونی؛
- ۲- آزادی در بیان حقایق و واقعیت های دریافت شده از تحقیقات با در نظر داشت ارزش های اسلامی و ملی؛
- ۳- آزادی تحقیقات علمی؛
- ۴- برقراری ارتباط آزادانه با نهاد ها و سازمان های اکادمیکی ملی و بین المللی؛
- ۵- آزادی در انتخاب برنامه های درسی و آموزشی با در نظر گرفتن کریکولم تأیید شده و مفردات درسی؛
- ۶- آزادی عمل استادان در اداره صنف مطابق به موازین دسپلینی؛
- ۷- آزادی شجاعت و جسارت برای طرح ایده ها و پرسش های نو با رعایت اصول اخلاقی و ارزش های اسلامی و ملی؛
- ۸- داشتن آزادی نقد و به چالش کشیدن ساختارهای اجتماعی، سیاسی، فرهنگی و اقتصادی مطابق به قوانین و طرز العمل های وزارت تحصیلات عالی؛
- ۹- آزادی در تلاش برای گسترش علم و دانش در جامعه؛

- ۱۰- داشتن استقلال عمل سازمانی در پوهنتون؛
- ۱۱- آزادی در نگاه اندیشه ورزشانه و به دور از جهت گیری ها در مسایل علمی؛
- ۱۲- عدم محدودیت استاد در استفاده از روش های مفید تدریس؛
- ۱۳- آزادی در ارائه یافته ها و نتایج تحقیق با در نظر داشت قانون تحصیلات عالی ملکی؛
- ۱۴- آزادی در ارزیابی آموخته های محصلین و تعیین نمره مطابق به آن؛
- ۱۵- آزادی اشتراک در اجتماعات علمی مانند کنفرانس ها، سیمینارها، ورکشاپ ها و غیره؛
- ۱۶- آزادی اشتراک در انجمن ها و کمیته ها؛
- ۱۷- آزادی نقد علمی آثار دیگران؛
- ۱۸- آزادی در ارائه طرح های ابتکاری و نوآوری ها؛
- ۱۹- سایر آزادی هایی که با ارزش های شرعی و اسلامی، طرزالعمل ها مغایرت نداشته باشد.

ماده ششم: آزادی های اکادمیک محصلان

- ۱- آزادی در انتخاب رشته و گزینش برنامه های درسی مطابق به لایحه کزیدت؛
- ۲- آزادی در انتخاب موضوع تحقیقی با رعایت ارزش های اسلامی و ملی؛
- ۳- آزادی اشتراک در انجمن ها و شوراهای محصلین؛
- ۴- آزادی در نقد علمی نظرات دیگران مبتنی بر اصول علمی؛
- ۵- حق اشتراک و عضویت نماینده محصلان در کمیته نظم و دیسپلین؛
- ۶- حق ابراز نظر و انتقاد در باره عملکرد اساتید و کارمندان پوهنتون؛
- ۷- حق اشتراک در ارزیابی های مختلف اساتید و سایر کارمندان پوهنتون؛
- ۸- حق تجدید نظر در نمره های امتحان نهایی مطابق به لوائح امتحانات؛
- ۹- حق دسترسی مساویانه به تمام امکانات و تسهیلات پوهنتون که برای محصلین فراهم شده است؛
- ۱۰- حق ابراز نظر در پلان های استراتژیک و سایر برنامه های پوهنتون؛

ماده هفتم: پیامد های عدم رعایت مفاد طرزالعمل

- ۱- هرگونه تخطی از قوانین، لوائح، طرزالعمل ها و پالیسی توسط تمام منسوبین مطابق به اسناد تقنینی مربوطه بررسی گردیده و برای شخص خاطی متناسب با عمل وی، جزا داده میشود.
 - ۲- در صورتی که تخطی از مفاد این طرزالعمل اتفاق افتد و در اسناد تقنینی دیگر از جزا برای فرد خاطی تذکری داده نشده باشد، متناسب با میزان تخطی، حسب زیر تصمیم اتخاذ میگردد:
- توصیه شفاهی؛
- توصیه کتبی؛
- اخطار شفاهی؛

اخطار کتبی؛

کسر معاش کوتاه مدت کمتر از یک ماه (برای منسوبان پوهنتون)

کسر معاش بلند مدت بیشتر از یک ماه (برای منسوبان پوهنتون)

اخراج مؤقت حد اکثر ۴ هفته (برای محصلین)؛

تبدیلی اجباری به نهاد دیگر (برای محصلین)؛

این طرز العمل به تاریخ / / 1404 در بند شماره () شورای علمی پوهنتون سرپل مطرح و طی پروتوکول ()
مورد تأیید قرار گرفت.

مولوی محمدنبی حماسی

معاون امور علمی و محصلان

والسلام

مفتی سید انوارالحق حبیبی

رئیس پوهنتون سرپل